

ABORT . ABORTNING AXLOQIY MUAMMOLARI.*Djamalova S.E. TDSI talabasi**Ilmiy rahbar: Siddiqov N.N*

Annotatsiya: Abort haqida tibbiy , axloqiy va diniy yondashuvlar haqida malumotga ega bo'lish

Kalit so'zlar: Abort , sun'iy , g'ayriixtiyoriy , rezus faktor , infantilizm , jinoiy javobgarlik

Abort (lot. Abortus – bola tashlash) – ayollarda homiladorlikning dastlabki 28 - haftasida bachadondan homila tushishi , 28 - haftadan ilgari tug'ilgan bola yashamaydi . Abort erta (homiladorlikning 12 - haftasi ichida kerakli davo choralari ko'rilmaganda bola tushishi) va kechikib (13-17 hafta ichida bola tushishi) sodir bo'lishi mumkin .

Abort sun'iy va g'ayriixtiyoriy abortga bo'linadi .

Sun'iy abort ayolning o'z istagi yoki sog'ligiga qarab homiladorlikning 12 – haftasiga qadar , tibbiy sabablarga ko'ra esa bundan kechroq muddatlarga tug'ruqxonalarda o'tkaziladi .

G'ayriixtiyoriy abort sabablari :

- 1) O'tkir va yuqumli kasalliklar
- 2) Ona bilan bolaning rezus faktori to'g'ri kelmasligi
- 3) Umumiy kasalliklar
- 4) Jinsiy a'zo kasalliklari
- 5) Ayol tanosil a'zosining yetarli rivojlanmaganligi (infantilizm)
- 6) Turli shikastlanishlar

Jinoiy javobgarlik.

O'zbekistonda kasalxonalardan tashqarida abort qilish (jinoiy abort) taqiqlanadi va jinoyat hisoblanadi . Ayolni abortga majbur etgan shaxslar ham jinoiy javobgarlikka tortiladi.

Abort masalasi murakkab savollardan bo'lib , unga nisbatan barcha jamiyat va dinlar har xil munosabatda bo'lishgan . Islomiy fiqhning bu masalaga oid asosiy qoidasi : abort nojoiz ishdir , agar homiladorlikning davom etishi onaning hayotiga xavf solsa , homilaga jon kirmaganlik sharti bilan joiz .

Umuman , barcha mazhablar ittifoqiga ko'ra homiladorlikni sun'iy to'xtatish haqidagi qarorni chiqarishda ayolning hayotini saqlab qolish ko'zlanadi . Biroq ma'lumki , abort bo'yicha mazhablar fikri har xil qarashga egalar . Amalda mazhab ergashuvchilarning

ko'pchiligi abort haqida qaror qilishda homilaga jon kirgani vaqtini hisobga olmaydilar ,yoki "jon kirganlik " so'zini har xil talqin qilishlari tufayli , ular turli qarorlarga keladilar. Ta'kidlab o'tish lozimki , birona ham ham mazhab homilaga rux kirgach abortga ruhsat bermaydi. Boshqa bioetik masalalarga qaraganda , abort ko'pchilik kishiga tegishli bo'lganligi uchun bu masala bahs- munozaralarda mavzusining muhimligi bo'yicha to'qqizinchi o'rinda turadi.

Muqaddas kitobimizda abort haqida shunday deyilgan. Muqaddas Kitobda aytilgan abortning muayyan savoliga javob topmasak ham, Muqaddas Kitob inson hayotining muqaddasligini aniq ifodalaydi. Chiqish 20:13 oyatida Xudo O'zining xalqiga ma'naviy va axloqiy hayotning mutlaqligini berganida, u: "Qotillik qilma" , - deb buyurdi (ESV). Ota Xudo hayotning muallifidir va hayotni berish va olish uning qo'llariga tegishlidir:

U: "Men onamning bachadonidan nola qildim, yalang'ochman. Egamiz bergan va'dasini berdi. Xudovandning nomini muboraklanglar »(Ayub 1:21, YaDT)

Abort haqida axloqiy muammolar .

Zamonaviy dunyoda abortning joizligi va uning chegaralari diniy, axloqiy, tibbiy, ijtimoiy va huquqiy jihatlarni o'z ichiga olgan eng munozarali masalalardan biridir. Ba'zi mamlakatlarda (masalan, AQSh, Polshada) bu muammo shu qadar keskinlashdiki, jamiyatda bo'linish va shiddatli qarama-qarshilikka sabab bo'ldi.

So'nggi o'n yillik mobaynida abort eng qizg'in axloqiy muammolarning biriga aylandi.

Abort - bu juda munozarali va hissiyotli mavzu bo'lib, odamlar uning axloqiy oqibatlarini haqida keng ko'lamli qarashlarga ega. Abort qilish har doim noto'g'ri ekanligini ta'kidlaydiganlar bor, chunki u begunoh inson hayotini o'z ichiga oladi.

Boshqalar esa, ayollar o'z tanalari bilan nima sodir bo'lishini tanlash huquqiga ega ekanligini va abort qilish qarori hurmat qilinishi kerak bo'lgan shaxsiy qaror ekanligini ta'kidlaydilar.

Abort bilan bog'liq axloqiy muammolar murakkab va ko'p qirrali bo'lib, uni axloqiy jihatdan oqlash mumkinmi yoki yo'qmi degan savolga yagona javob yo'q. Turli odamlar turli xil axloqiy e'tiqod va qadriyatlariga ega bo'ladilar va bir kishi tomonidan axloqiy deb hisoblanishi mumkin bo'lgan narsa boshqasi tomonidan

axloqiy emas deb qaralishi mumkin. Abort masalasi bo'yicha fikrni shakllantirishda shaxslar o'z e'tiqodlari va qadriyatlarini diqqat bilan ko'rib chiqishlari va vaqt o'tishi bilan ularning qarashlari o'zgarishi ehtimoliga ochiq bo'lishlari muhimdir.

Hozirgi vaqtda dunyoda abortning sabablari quyidagi holatlardir:

Ayolning iltimosiga binoan 40%

Hayotiy ko'rsatkichlar uchun 25% Ijtimoiy sabablarga ko'ra 23%

Tibbiy sabablarga ko'ra 12%

Foydalanilgan adabiyotlar

1.O'zbekiston milliy ensiklopediyasi (2000-2005).

<https://uz.m.wikipedia.org/wiki/Abort>.

2. <https://uz.dzvranje.org/314-decided-to-have-an-abortion-learn-about-thecomplica.html>
3. <https://ma.cfuv.ru/docs/250242/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%B%D0%B5%D0%BC%D1%8B%20%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%80%D1%82%D0%B0,%20%D1%84%D0%B0%D1%80%D0%BC.ppt>
4. <https://www.studocu.com/en-us/document/saddleback-college/introduction-toethics/ethical-issues-in-abortion/43604034>.
5. ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА РАҚАМЛАШТИРИШ: Сиддиқов Нурали Нишоналиевич, ТДСИ Ижтимоий фанлар биоэтика курси билан кафедраси катта ўқитувчиси НН Сиддиқов - Научно-практическая конференция, 2022.
6. СОЦИАЛЬНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ МОЛОДЫХ СОБСТВЕННИКОВ В СФЕРЕ СРЕДНЕГО И МАЛОГО БИЗНЕСА НН Сиддиқов - Социосфера, 2020

